

Příručka pro školní knihovníky: Modely a praktické příklady ze Švédska

Autor: Bc. Romana Rábllová

Číslo: roč. 2, č. 1/2016

Rubrika: Objevujeme

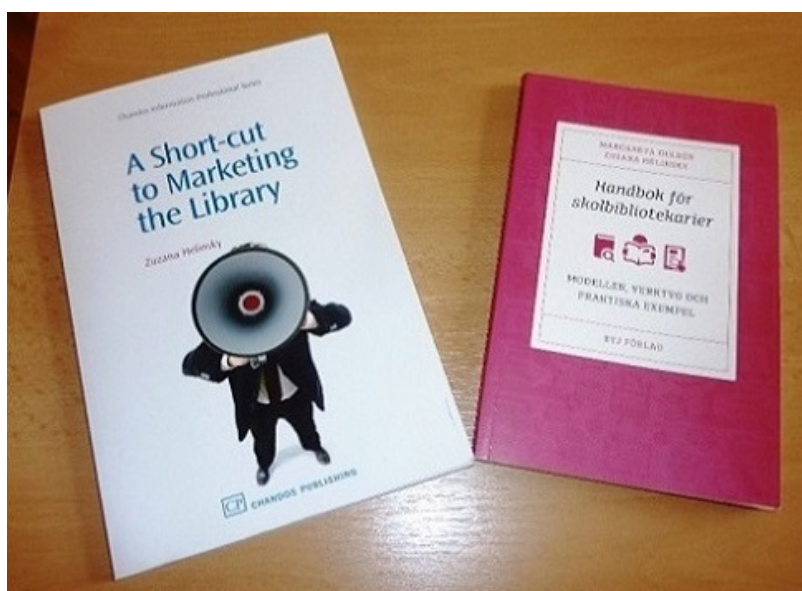
Klíčová slova:

semináře, školní knihovny, sdílení, reportáže, Švédsko, SWOT

Koncem února 2016 se konal v pražském Klementinu seminář, který lektorovala Zuzana Helinsky. Kdo se s ní setkal poprvé a nic o ní předem nevěděl, očekával, že bude přednáška tlumočena ze švédštiny do češtiny. Lektorka však účastníky semináře překvapila, protože mluvila perfektně česky i přesto, že už žije přes 47 let ve Skandinávii. V současné době se věnuje marketingu, působí jako konzultant pro knihovny, vydala několik publikací a přijela se s námi podělit o své zkušenosti nabitě ve Švédsku.

O semináři

Na semináři se sešli jak profesionální knihovníci, tak učitelé spravující školní knihovny. Lektorka [Zuzana Helinsky](#) dala během semináře posluchačům několikrát prostor pro skupinovou diskusi, stejně tak i pro dotazy. Často bylo cítit rozhořčení nad tím, jak se naše legislativa staví k existenci školních knihoven. Z dotazů účastníků bylo zřejmé, že chybí finance na provoz školních knihoven, mnohdy nejsou respektovány knihovnické standardy tak, aby měla knihovna určitou úroveň a plnila plnohodnotně svou funkci. Rozhodně by ve 21. století měla být na škole existující knihovna přístupná žákům a ne zavřena ve skříni. V tomto směru je velký prostor pro spolupráci knihovníků a pedagogů, kteří si mohou být vzájemně prospěšní.

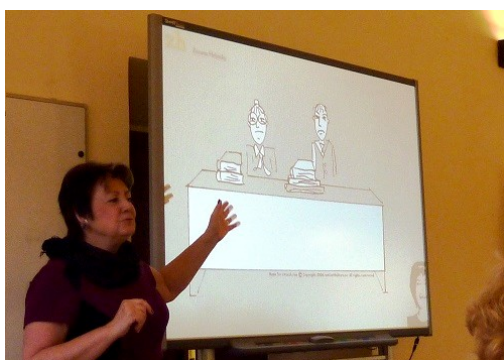
Školní knihovny ve Švédsku

Ve Švédsku existují vedle sebe dva typy škol, a to státní školy, jejichž zřizovateli jsou obce, a školy privátní, které dotují akcionáři, ale na rozdíl od našich soukromých škol se zde neplatí školné. Po skončení základního vzdělání nastupují všichni žáci na gymnázia, jež mají různá zaměření. Maturita

je v této skandinávské zemi dosažitelná pro všechny a její získání je velkou událostí, kterou je potřeba řádně oslavit. To, co můžeme Švédům závidět, je nový školský zákon upravující existenci školních knihoven. Zákon nařizuje, aby byla na každé škole žákům přístupná školní knihovna, avšak už neříká, jaká by měla být. Nedodržení tohoto nařízení se pokutuje vysokými, až milionovými částkami.

Pokud chceme, aby školní knihovny plnily svou funkci plnohodnotně, je potřeba sledovat změny jak v oboru, tak i mimo něj a reagovat na ně, neustále prezentovat své služby a hlavně obhájit potřebnost své existence na příslušných místech, jakými jsou zřizovatelé škol a MŠMT ČR.

Marketingové nástroje

Jestliže se rozhodneme provést změny ve školní knihovně tak, aby byly efektivní, měli bychom využít nástroje marketingu. Jedná se o tyto 4 tradiční kroky:

1. SWOT analýza

- **Silné stránky** - ujasnit si v čem vynikáme. Mohou to být například specifické služby, které jiné instituce v okolí neposkytují a kvůli nimž se k nám uživatelé opakovaně vracejí, dále kvalitně vybavené zázemí, odborné znalosti knihovníka, který je schopen uživatelům vyhledat požadované informace či informační zdroje aj.
- **Slabé stránky** - umět si přiznat, co nám naopak nefunguje, a podle toho s tím naložit. Může se jednat třeba o nevyhovující provozní dobu, nedostupné služby pro veřejnost (myšleno pro rodinné příslušníky), přemíra akcí, jež mají nízkou návštěvnost a jinými slovy se nevyplatí aj.
- **Příležitosti** - popřemýšlet nad tím, jak do chodu školní knihovny zapojit samotné uživatele, jak využít vybavení knihovny k zavedení nových služeb, jakým způsobem ušetřit práci pedagogům, jak začlenit školní knihovnu do akcí školy, zda je možné využít prostory knihovny i pro výuku, jelikož zde mají žáci ihned po ruce rozličné informační zdroje aj.
- **Hrozby** - jedná se o to, co by nám mohlo zabránit provést potřebné změny. Může to být nedostatek financí, neúspěch, nechuť přizpůsobit se změnám aj.

2. Strategie/plánování

- Ve chvíli, kdy máme hotovou analýzu, nastává čas pro plánování. Je vhodné si rozepsat jednotlivé aktivity krok po kroku tak, aby na sebe logicky navazovaly, včetně časového harmonogramu, jehož bychom se měli držet, abychom dosáhli svých cílů.

3. Realizace

- To, co jsme si naplánovali, nakonec uskutečníme. V případě knihovny se může jednat např. o

zavedení nových služeb, o realizaci nějaké akce nebo o rekonstrukci samotné školní knihovny.

4. Zpětná vazba

- Zpětnou vazbu o tom, zda se změny vyplatily, nám časem poskytnou sami uživatelé, protože právě pro ně jsme je učinili. Můžeme se jich buď přímo zeptat, třeba formou ankety, nebo tyto údaje získáme ze statistiky, již by si měla vést i každá školní knihovna.

Co říci závěrem?

Dnešní děti a mládež jsou rádi IN. Pokud ze školní knihovny uděláme místo, které je pro ně IN, věřte, že se to brzy rozkřikne po celé škole a ten, kdo nebude jejím uživatelem, bude pro ostatní OUT. Snažme se prezentovat činnost a akce knihovny zajímavě a formou médií, které tato generace ráda používá. Plakátky jsou už dávno out a z vlastních zkušeností určitě víte, že je stejně málokdo čte.

RÁBLOVÁ, Romana. Zuzana Helinsky. *Impulsy* [online]. roč. 2, č. 1/2016 [cit. 2015-07-31].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/svedsko.
ISSN 2336-727X.